

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/21/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113226077
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7113226077.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Bodnárovej a sudkýň JUDr. Dany Popovičovej a JUDr. Táne Veščičíkovej v spore žalobcov: v 1. rade: W.. Y. L., W.: X.X.XXXX, A..XX.X.XXXX, W. F.: Y.Á. XXX/X, XXX XX V., Š. I. L., v 2. rade: A. Y., C.. L., W.: X.X.XXXX, F.: F. XXX/XX, XXX XX F., Š. I. L. v 3. rade: U. Č., C.. L.Á., W.: XX.X.XXXX, F.: XXX XX Y. Č.. XXX, Š. I. L., v 4. rade: V. Č., C.. L., W.: XX.X.XXXX, F.: N. XXX/X, XXX XX V., Š. I. L., v 5. rade: Y. L., W.: XX.X.XXXX, F.: Y. Č.. XXX/X, XXXXX V., Š. I. L., E. v 6. rade: C.F. L., W.: XX.XX.XXXX, F.: Y. Č.. XXX/X, XXX XX V., Š. I. L., všetci zastúpení JUDr. Dušanom Antolom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Zbrojničná č. 12, proti žalovanému R. Š., W.: XX.X.XXXX, M. F. U. V., V. X, Š. I. L., zastúpený JUDr. Zuzanou Komorovskou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Kuzmányho 57, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I č.k. 35C/416/2013 - 286 z 10.05.2016

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi v 1. rade Milanovi Semanovi, nar. 9.8.1955 sumu 20.000,- eur a konanie v tejto časti z a s t a v u j e.

V ostatnej vyhovujúcej časti p o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobcom v 2. - 6. rade p r i z n á v a proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Vo vzťahu žalobcu v 1. rade a žalovaného stranám sporu n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

O výške trov rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade 20.000,- eur, žalobkyni v 2. rade 10.000,- eur, žalobkyni v 3. rade 10.000,- eur, žalobkyni v 4. rade 10.000,- eur, žalobcovi v 5. rade sumu 13.000,- eur a žalobcovi v 6. rade 15.000,- eur, do 60 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol s tým, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením do 30 dní od právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

2. Rozhodol tak o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorou sa žalobcovia domáhali, aby žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade 50.000,- eur, žalobkyniam v 2., 3., 4., 5. a 6. rade každému po 25.000,- eur titulom práva na ochranu osobnosti formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 11 a nasl. OZ, za zásah do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodiny), ktorý bol narušený protiprávnym zásahom žalovaného, ktorý pri dopravnej nehode spôsobil smrť ich manželky, resp. matky.

3. Vychádzal zo zistenia, že žalovaný bol trestným rozkazom Okresného súdu Košice I č.k. 5T/14/2013 - 145 zo 07.03.2013 uznaný vinným, že dňa 20.09.2012 v čase okolo 05.30 hodine v Košiciach viedol osobné motorové vozidlo, kde v úseku za križovatkou ulice Kuzmányho, Floriánska, Šrobárova z dôvodu prekročenia najvyššej dovolenej rýchlosti a nedania prednosti, narazil do chodkyne Katarína Semanovej, ktorá prechádzala po riadne vyznačenom priechode pre chodcov a pri zrážke utrpela drvivé devastačné poranenia, ktoré boli bezprostrednou príčinou jej smrti na mieste nehody, teda inému z neobľahčivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania, a to porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia, za čo bol odsúdený. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 07.05.2013.

4. Po právnom posúdení veci podľa § 11 OZ, § 13 ods. 1, 2, 3 OZ, § 16 OZ, § 427 ods. 1 OZ, § 428 OZ, § 853 ods. 1 OZ, § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., vychádzajúc z vykonaného dokazovania, dospel k záveru, že návrh žalobcov z dôvodu neoprávneného zásahu do osobného práva na ich súkromný a rodinný život, do práva manžela a detí na vnútorný citový život a vzťah v inej osobe, čo spadá pod ochranu práv (tzv. posmrtnéj ochrany osobnosti) je plne v súlade s právnou úpravou ako aj judikatúrou nielen slovenských súdov ale aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Zodpovednosť žalovaného podľa záveru súdu prvej inštancie je založená na citovaných zákonných ustanoveniach, žalovaný je pôvodcom neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov, čo bolo nepochybne zistené v trestnom konaní. Protiprávnym konaním žalovaného došlo k nenávratnej deštrukcii interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života manžela usmrtenej, žalobcu v 1. rade a detí, žalobcov v 2. až 6. rade a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv a práva na súkromný a rodinný život. S ohľadom na závažnosť vznikutej ujmy (úmrtie blízkej osoby), ktorá je daná mierou intenzity zásahu a časom trvania nepriaznivého následku, žalobcovia sa dôvodne podľa názoru súdu domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci ani táto hmotná satisfakcia nemôže plne odčiniť dopad tragickej udalosti, ktorá bola dôsledkom konania žalovaného a ktorá zanechala v živote žalobcov trvalé následky, ktoré nie je možné úplne odstrániť ani náhradou vznikutej ujmy v peniazoch. Uzavrel, že žalovaný je pasívne legitímovaným subjektom, pretože i keď žalobcovia voči pôvodne druhému žalovanému, Komunálnej poisťovni a.s., zobrali žalobu späť a skutočnosť, či by poisťovňa mohla alebo mala daný nárok vyplatiť, je pre predmetné konanie irelevantné, keďže aj v jednom aj v druhom prípade to nezbavuje žalovaného jeho povinnosti plniť. Napriek tomu, že žalobcovia zobrali žalobu späť voči druhému žalovanému, vyslovil názor, že za použitia eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ustanoveniach zákona č. 381/2001 Z.z., s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým pri obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2, 3 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. a požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

5. Pri určovaní výšky náhrad nemajetkovej ujmy vychádzal z okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu a zo závažnosti spôsobenej ujmy. Zohľadnil, že všetci žalobcovia mali hlboký citový vzťah k zosnulej, ako manželke a matke. Táto spolu so žalobcom v 1. rade vychovala svoje deti, žalobcov v 2. až 6. rade, ktoré v čase usmrtenia mali žalobkyňa v 2. rade 32 rokov, žalobkyňa v 3. rade 31 rokov, žalobkyňa v 4. rade 28 rokov, žalobca v 5. rade 19 rokov a žalobca v 6. rade 16 rokov. Mal preukázané, že žalobca v 1. rade úmrtím manželky stratil svojho životného partnera, s ktorým si boli veľmi blízki, delili sa o všetky radosti i starosti, ich vzťah bol i okolím hodnotený ako vrúcny, úprimný a hlboký. Zosnulá bola tá, na ktorej ramenách ležalo bremeno starostlivosti o domácnosť, vytváranie útulného domova, kde rodine nič nechýbalo, o všetko bolo z jej strany postarané, t.j. zosnulá vytvárala pokojnú rodinnú atmosféru, ktorú už momentálne žalobca v 1. rade postráda a doma cíti chýbajúcu ženskú ruku. So zosnulou boli v preddôchodkovom veku, kedy sa obaja tešili, že si tento čas užijú spoločne s vnúčatami a rodinou celkovo, ktorá skutočnosť nikdy nemôže byť pravdou. Tak isto žalobcovia v 2. až 6. rade mali veľmi blízky, úprimný vzťah k mame, ktorá bola ich veľkou oporou, pomocou, poradila, podala pomocnú ruku, či pri školských aktivitách, neskôr i pracovných. Zdieľala s nimi ich radosti a starosti, starším dcéram pomáhala pri ich vydaji, neskôr s vnúčatami, ktoré brávala k sebe a trávila s nimi voľný čas. Všetkým pomáhala, radila, starala sa o ne. Dospel k záveru, že najväčšiu ujmu utrpel žalobca v 1. rade, hlboká strata manželky po 33 rokoch harmonického manželstva prestavovala u neho

nenávratnú deštrukciu manželského a rodinného vzťahu. Žalobkyne v 2. a 3. rade sú vydaté, majú založené svoje nové rodiny, bývajú oddelene, avšak zosnulá im pomáhala aj s deťmi, ktoré stratu babky tiež vnímajú na ich detskej úrovni. Žalobkyňa v 4. rade sa po nehode prisťahovala s manželom späť do rodičovského domu, aby pomáhala otcovi a bratom. Žalobcovia v 5. a 6. rade bývali v spoločnej domácnosti s rodičmi, starala sa o nich, dokonca žalobca v 6. rade bol v tom čase ešte maloletý. Pri priznávaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal aj na judikatúru v predmetnej oblasti, ale aj na právnu úpravu pri odškodňovaní úmrtia v rámci inštitútu náhrady škody v Českej republike. Korigoval uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy v súlade s princípom proporcionality a priznal nemajetkovú ujmu žalobcovi v 1. rade vo výške 20.000,- eur žalobkyniam v 2., 3. a 4. rade každej po 10.000,- eur, žalobcovi v 5. rade vo výške 13.000,- eur a žalobcovi v 6. rade vo výške 15.000,- eur. Prihliadal pri tom predovšetkým na skutočnosť, že došlo ku kumulovaniu nárokov viacerých najbližších príbuzných, so zachovaním princípu primeranosti. Žalobcovi v 1. rade priznal najvyššiu sumu, žalobcovi v 5. rade priznal vyššiu sumu ako žalobkyniam v 2. až 4. rade, nakoľko v čase úmrtia matky bol tesne po dovŕšení plnoletosti, stále zdieľal rodinný život s otcom a mamou a taktiež u žalobcu v 6. rade došlo k navýšeniu priznanej sumy oproti jeho sestram a to v sume vyššej než u žalobcu v 5. rade, nakoľko v čase úmrtia matky bol maloletý a teda potreboval ju najvýraznejšie zo všetkých súrodencov. V prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

6. Vychádzajúc z § 160 ods. 1 veta prvá O.s.p. uložil žalovanému povinnosť splniť v lehote dlhšej než ustanovuje toto ustanovenie, vzhľadom na celkovú výšku priznanej nemajetkovej ujmy.

7. S poukazom na ust. 151 ods. 3 O.s.p. uviedol, že o trovách konania rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

8. Proti tomuto rozsudku v jeho vyhovujúcej časti podal včas odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b), d), e) O.s.p. Navrhol rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku zrušiť a vrátiť súdu na ďalšie konanie, eventuálne zmeniť a znížiť priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedol, že súd výšku nemajetkovej ujmy odôvodnil dobrými rodinnými vzťahmi v rodine žalobcov a stratou, ktorú utrpeli (nespochybňuje hĺbku straty utrpenej), pokiaľ však zároveň konštatoval, že pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy zohľadňoval skutočnosť, aby priznaná výška nemajetkovej ujmy nebola pre neho likvidačná, toto konštatovanie nemá oporu v zistenom stave veci a napadnutom rozhodnutí. Zdôrazňoval, že v konaní poukazoval na skutočnosť, že je nezamestnaný (od zamestnávateľa dostal výpoveď v priebehu konania), nedisponuje žiadnym hnutelným či nehnuteľným majetkom, ktorý by mohol speňažiť a bolo tomu tak aj v čase vzniku dopravnej nehody. Teda ani úmyselne sa nezbalvil žiadneho majetku. Ako nezamestnaný nemá možnosť si zobrať úver v peňažnom ústave, pričom nie nepodstatným je aj jeho vek vo vzťahu nájdeniu si nového zamestnania. V aktuálnej situácii na trhu práce bol toho názoru, že súd pri rozhodovaní mal reálne zohľadniť aj jeho majetkové pomery, z ktorých je zrejme, že priznaná výška nemajetkovej ujmy nie je satisfakčnou náhradou ale likvidačnou. Takýto postup považoval za postup v rozpore aj s judikatúrou ESD. Vyslovil názor, že pokiaľ súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy pre jednotlivého žalobcu vychádzal z výšky nemajetkovej ujmy priznávanej inými súdnymi rozhodnutiami, mal zohľadniť celkovú výšku priznanej náhrady v týchto prípadoch, ani v jednom zo súdom citovaných rozhodnutí nedosiahla priznaná výška nemajetkovej náhrady výšku ako súd stanovil v predmetnom rozhodnutí. Mal za to, že odkaz odôvodnenia o pridržívaní sa právnej úpravy ČR neobstojí, nakoľko maximálna výška je 240.000,- Kč, čo je 8.888,- eur, avšak súd v napadnutom rozhodnutí ani jednému zo žalobcov nepriznal takúto sumu, naopak priznal vyššie sumy. Zdôrazňoval, že v danom prípade pri jeho majetkových pomeroch sa priznaná satisfakcia rovná osobnému bankrotu, naviac otáznemu, keďže nemá príjem, ktorý je podmienkou povolenia osobného bankrotu. Podľa neho rozhodnutie súdu, kde vopred je zrejme, že ho ani pri vynaložení všetkého svojho úsilia nebude schopný splniť, nie je v záujme ani jedného z účastníkov konania. V jeho situácii je takéto rozhodnutie ďalším trestom, okrem trestu už uloženého súdom v trestnom konaní. Opätovne poukazoval na svoje nepriaznivé osobné a majetkové pomery, keďže je rozvedený a nemá ani teoreticky možnosť uspokojovať svoje základné životné potreby, napr. z príjmu manželky. Mal za to, že výšku priznávanej nemajetkovej ujmy nemožno paušalizovať výlučne len s porovnaním výšky priznanej nemajetkovej ujmy pozostalému manželovi, resp. deťom jednotlivito v iných súdnych konaniach, ale je potrebné prihliadnuť na komplexnú výšku priznávanej nemajetkovej ujmy všetkým pozostalým. Zároveň poukázal na to, že napadnutého rozsudku nevyplýva titul, na základe ktorého je mu uložená povinnosť zaplatiť súdom určené sumy.

9. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Rozsudok súdu považovali za spravodlivý, primeraný, pokiaľ ide o výšku priznaných súm. Nestotožnili sa s argumentáciou žalovaného. Uvedli, že ich argumentácia v konaní pred súdom prvej inštancie bola založená na tom, že smrť blízkeho príbuzného zavinená žalovaným neoprávnené a nenávratne zasiahla do ich osobnostného práva na súkromný a rodinný život a materiálna satisfakcia je za tohto stavu jediným možným prostriedkom právnej ochrany. Mali za to, že ku vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti i fyzickej osoby predpokladaný ust. § 13 OZ bola ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu v neoprávnenou porušení osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite. Príčinná súvislosť medzi týmto zásahom a neoprávnenosťou zásahu, ktorý je v rozpore s objektívnym právom bola jednoznačne preukázaná. Poukazujúc na ust. § 13 ods. 3 OZ uvedli, že súd vychádzajúc z tohto ustanovenia určoval výšku náhrady na základe voľnej úvahy s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a okolností za ktorých k porušeniu práva došlo. Pre vyváženosť uplatňovanej nemajetkovej ujmy a súdom priznanej ujmy opakovane poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/244/2011 zo 04.04.2012. Zároveň poukázali aj na ďalšie rozhodnutia, a to rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 20Co/188/2012 a nadväzujúc na obsah podaného odvolania poukázali na rozsudok rakúskeho Najvyššieho súdu sp.zn. 2Ob/186/03 x, ZVR 2004/6, 19, z 30.10.2003, ktorým pozostalému manželovi bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 65.000,- eur, pričom túto sumu súd odôvodnil „ťažkou a trvalo psychickou traumou pozostaleho manžela“. Napokon poukázali aj na rozhodnutie Tribunal Civil de Pesaro, Taliansko, ktorým bolo priznané odškodnenie za smrť dieťaťa pozostalým rodičom vo výške 200.000,- eur.

10. Žalovaný v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov k jeho odvolaniu uviedol, že žalobcovia vo svojom vyjadrení preukazujú primeranosť priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy výlučne len odkazmi na iné súdne rozhodnutia, ktoré priznali identickú alebo vyššiu sumu predmetnej náhrady. Z konštantnej judikatúry vyplýva však, že každý prípad je potrebné posudzovať osobitne, vzhľadom na okolnosti toho - ktorého prípadu. Poukázal na to, že v zásade nie je možné posudzovať primeranosť výšky nemajetkovej ujmy len porovnaním priznaných súm v iných súdnych konaniach. Podľa neho už vôbec nie je možné prihliadať na judikatúru súdov, aj keď v rámci členských štátov EÚ, kde v dotknutých krajinách je náhrada krytá poistením a teda subjekt, ktorý v konečnom dôsledku plne priznanú náhradu je ekonomicky silný subjekt - poisťovňa, pričom v tomto prípade sa jedná o fyzickú osobu, ktorá navyše aktuálne nemá žiadne príjmy. Poukázal na to, že argumentácia žalobcov nie je akceptovateľná pre posúdenie odvolacích dôvodov vzhľadom na konštrukciu žalobcov, ktorá je založená len na odkazoch na iné rozhodnutia súdov v iných prípadoch, opomínajúc charakter nemajetkovej ujmy, t.j. satisfakčný charakter, nie likvidačný či trestajúci.

11. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedli, že odmietajú obsah podania žalovaného. Zdôrazňovali, že v danom prípade ide o ochranu osobnosti (resp. ochranu rodinného života) pozostalých, čo správne posúdil aj súd prvej inštancie. V časti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý uviedol „Právne odôvodnenie nároku žalobcov, je plne v súlade s právnou úpravou ako aj judikatúrou nielen slovenských súdov ale i Európskeho súdu pre ľudské práva a súd s ním v celom rozsahu stotožňuje a vo svojom odôvodnení rozsudku naň priamo poukazuje.“, videli správnosť postupu súdu, ktorý rozhodol o finančnej náhrade nie podľa ich návrhov ale podľa vlastnej úvahy a to čo do rozsahu vo výrazne obmedzenej výške. To je tiež dôkaz o tom, že pre nich nebola prioritná výška náhrady, aj keď poukázali na prax v rozhodovacej činnosti iných súdov. Svedčí o tom aj skutočnosť, že v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu výslovne uviedli, že sa proti rozsudku neodvolávali majú za to, že je spravodlivý i primeraný, pokiaľ ide o výšku priznaných súm. Podanie žalovaného považovali za účelové, keďže nehodnotí správne obsah žaloby, obsah rozsudku, ani výpovede svedkov pri zachovaní práva na ochranu osobnosti, ktoré patrí každej fyzickej osobe. Nie iba odkazy na iné rozhodnutia súdov v iných prípadoch, alebo opomínanie charakteru náhrady nemajetkovej ujmy boli v popredí ich záujmov. Zdôrazňovali, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Opätovne poukazovali na rozhodnutia súdov, ktoré citovali do vyjadrení k odvolaniu žalovaného a rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co/909/2015, ktorými v rozhodnutiach bola priznaná nemajetková ujma vo vyšších finančných čiastkach. Navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a uplatnili si nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %. Osobitným podaním doručeným odvolaciemu súdu 15.05.2017 predložili judikatúru vo veci rozsudku Súdneho dvora EÚ z 24.10.2013 C-22/12 judikát Ústavného súdu SR zo 16.10.2016 sp.zn. III. ÚS 666/2016.

12. Žalobkyňa a žalovaná podávali odvolanie v čase účinnosti zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok účinný do 30.6.2016 a Krajský súd v Košiciach vec prejednával v čase účinnosti zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok účinný od 1.7.2016 (ďalej len CSP).

13. Počas odvolacieho konania žalobcovia v 2. až 6. rade predložili úmrtný list žalobcu v 1. rade z obsahu ktorého vyplýva, že žalobca v 1. rade dňa 25.08.2017 zomrel.

14. Podľa § 63 ods. 1 C.s.p. ak strana zomrie počas konania skôr ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť alebo či v ňom môže pokračovať.

15. Podľa § 66 C.s.p. ak strana procesnej subjektivity nastane až po vyhlásení rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, postupuje súd podľa § 63 a § 64; vyhláseným rozhodnutím zostáva súd viazaný.

16. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení odvolací súd, vzhľadom na to, že žaloba o priznanie nemajetkovej ujmy je právom na ochranu osobnosti, je právom osobnej povahy, smrťou fyzickej osoby toto právo zaniká a neprechádza na dedičov, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobcovi v 1. rade bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- eur a v tejto časti konanie zastavil.

17. Rozsudok vo výroku, ktorým v prevyšujúcej časti žaloba bola zamietnutá, nebol napadnutý odvolaním, stál sa právoplatný a nebol predmetom dovolacieho prieskumu.

18. Proti výroku, ktorým súd prvej inštancie v súlade s § 151 ods. 3 O.s.p. (platného a účinného v čase rozhodovania) konštatoval, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením do 30 dní od právoplatnosti rozsudku vo veci samej sa stál právoplatným vzhľadom na to, že proti nemu odvolanie nie je prípustné, nakoľko ide o výrok, ktorým sa upravuje vedenie konania (§ 202 ods. 3 písm. a O.s.p.). Preto ani tento výrok nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

19. Podľa ust. § 470 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

20. Podľa ust. § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.

21. Keďže súd prvej inštancie rozhodoval pred 01.07.2016, odvolací súd vec posúdil podľa právneho stavu existujúceho v čase rozhodovania, teda skúmal, či súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, účinného v čase jeho rozhodovania, v prejednávanej veci.

22. Dôvodom je tu nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivej ochrane porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1, 2 CSP), ako aj potreba ústavne konformného i euro konformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 CSP).

23. Predmetom odvolacieho prieskumu bol iba rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe žalobcov v 2. až 6. rade čiastočne vyhovené (ďalej len „rozsudok“ alebo „rozsudok súdu prvej inštancie“).

24. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016 (ďalej len „C.s.p.“) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania, v zmysle § 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v rozsahu vyplývajúcom z § 380 ods. 1, 2 C.s.p. a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. b), d), e) O.s.p. v spojení s § 470 ods. 2 vety prvej C.s.p. a § 379 C.s.p. v C.s.p. odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), g) C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

25. Rozsudok je vo vyhovujúcom výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

26. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 30.11.2017 o 10.00 hodine v pojednávacej miestnosti č.dv. 206/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené 24.11.2017 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle § 219 ods. 1 C.s.p., § 378 ods. 1 C.s.p. a § 385 ods. 1 C.s.p. a contrario.

27. Žalovaný síce v odvolaní výslovne uvádza, že svoje odvolanie odôvodňuje dôvodmi uvedenými v § 205 ods. 2 písm. b), d), e) O.s.p., z obsahu celého podania však vyplýva, že rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy nepovažuje za správne z dôvodu, že postup súdu pri stanovení výšky náhrady nebol správny, pretože nezohľadnil aj jeho majetkové pomery, preto priznaná výška nie je satisfakčnou náhradou ale likvidačnou, pričom postup súdu je aj v rozpore s judikatúrou ESD. Navyše súd pri určovaní tejto výšky vychádzal z výšky nemajetkovej ujmy priznávanej inými súdnymi rozhodnutiami, potom však mal zároveň zohľadniť celkovú výšku priznania náhrady v týchto prípadoch. Je teda zrejmé, že podľa obsahu svoje odvolanie odôvodňuje odvolacím dôvodom podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. (§ 365 os. 1 písm. h) C.s.p.), t.j. ide o nesprávne právne posúdenie z dôvodu, že právny predpis nesprávne interpretoval na daný prípad.

28. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.) odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikáciu práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

29. Odvolací súd dospel k záveru, že tento odvolací dôvod nie je naplnený.

30. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývali ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo, že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 133 až 135 O.s.p. účinných v čase jeho rozhodovania alebo, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenie alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil.

31. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy hodnotil podľa § 132 O.s.p. účinného v čase jeho rozhodovania, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

32. Správne a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje, pričom ani odvolacie námietky žalovaného nemajú vplyv na vecnú správnosť rozsudku a nie sú spôsobilé privodiť jeho zmenu.

33. Z obsahu odvolania vyplýva, že žalovaný namietal dve okolnosti a to, že rozsudok je vo vzťahu k nemu likvidačný vzhľadom na situáciu v ktorej sa nachádza a namietal, že nie je možné výšku priznávanej nemajetkovej ujmy paušalizovať výlučne len porovnaním výšky priznanej nemajetkovej ujmy pozostalým v iných súdnych konaniach a je potrebné prihliadnuť na komplexnú výšku priznávanej nemajetkovej ujmy všetkým pozostalým.

34. Uvedené odvolacie námietky odvolací považoval za nedôvodné.

35. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že do správa na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia súdom ním navrhnutých dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom predpisov tak, ako to predkladá

účastník. Ani rozhodnutie súdu alebo orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale musí spĺňať požiadavky zákonného rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p., ktoré musí dať účastníkovi odpoveď na podstatné (zásadné) otázky v danej veci. Vo všeobecnosti platí, že rozhodnutie nemusí dať odpoveď na všetky účastníkom nastolené otázky, ale len na tie, ktoré majú podstatný význam na vec, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny význam.

36. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ustálenej súdom prvej inštancie, odvolací súd vzhľadom na všetky okolnosti prípadu považoval ustálenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za správnu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade žalobcovia stratili najdôležitejšieho človeka v živote, svoju matku. Ich rodinný život bol rozvrátený, protiprávnym zásahom žalovaného bolo právo na súkromie a rodinný život detí (z ktorých jedno bolo v čase udalosti maloleté a jedno síce plnoleté, po maturite, ale ešte nezamestnané, trpiace ochorením diabetes) narušené do takej miery, že jeho následky nie je možné úplne odstrániť len morálnou satisfakciou, nakoľko žiadna forma morálneho zadosťučinenia nepostačuje k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená nemajetková ujma na osobnosti detí.

37. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom žalovaného, že kompletná výška priznanej nemajetkovej ujmy všetkým pozostalým by mala byť rozhodujúcim faktorom pri posudzovaní výšky náhrady jednotlivým pozostalým, ani so záverom, že súd pri rozhodovaní o výške priznanej nemajetkovej ujmy vychádzal iba z výšky priznanej nemajetkovej ujmy v iných rozhodnutiach. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že išlo o individuálne posúdenie u každého z pozostalých, pri zohľadnení okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu a závažnosti spôsobenej ujmy. Zároveň prihliadal na osobitné okolnosti každého zo žalobcov v 2. až 6. rade zohľadniac predovšetkým skutočnosť, že žalovaný v 6. rade v čase smrti matky bol maloletým a žalovaný v 5. rade síce bol, plnoletý, ale žil s rodičmi v spoločnej domácnosti, mama sa starala aj o neho, správne bral do úvahy, že i keď žalobkyne v 2. až 4. rade nežili s matkou v spoločnej domácnosti, existovala medzi nimi silná citová väzba, matka im bola oporou a aj pomáhala s výchovou detí (vnúčat), že žalobcovia v 5. a 6. rade boli odkázaní na výživu zo strany rodičov, teda aj matky, navyše matka im poskytovala nielen materiálne zabezpečenie ale aj psychickú podporu a zabezpečovala aj ich výchovu.

38. Súd zistil v dostatočnom rozsahu skutočností rozhodné pre meritórne posúdenie veci, prihliadal na zákonom stanovené kritéria priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa všeobecnou slova zmysle ani nedá odškodniť). Preto správne postupoval súd prvej inštancie, pokiaľ pri rozhodovaní o výške priznanej nemajetkovej ujmy zohľadňoval aj judikatúru súdov.

39. Za nedôvodnú je potrebné považovať odvoláciu námietku žalovaného o likvidačnom charaktere predmetného rozhodnutia vzhľadom na jeho zárobkové a majetkové pomery. Skutočnosť, že žalovaný je bez finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre nepriznanie náhrady škody pozostávajúcej z nemajetkovej ujmy ani dôvodom pre zníženie jej výšky. Je potrebné zdôrazniť, že za situácie, v ktorej sa žalovaný v súčasnosti nachádza, akákoľvek priznaná výška nemajetkovej ujmy by bola pre neho tzv. likvidačná, pretože podľa jeho tvrdení je bez akýchkoľvek finančných prostriedkov. Nepriamo to potvrdil aj samotný žalovaný vo svojom odvolaní, keď navrhol o.i. zmenu napadnutého rozsudku a žiadal znížiť priznané finančné čiastky žalobcom, ale neuviedol ani výšku o ktorú žiadal znížiť priznanú nemajetkovú ujmu. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že, tak ako to správne konštatoval aj súd prvej inštancie, ide o nárok, ktorý spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Najvyšší súd SR vo veci sp.zn. 6MCdo/1/2016 z 31.07.2017 k uvedenej otázke o.i. uviedol: „...spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) Ústavný súd. Ten nielenže vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ustalujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zodpovednosti povinného zmluvného poistenia (ďalej len ZoPZP), ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania v prejednávanej veci v rámci odôvodnenia uznesenia z 11.10.2016 sp.zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel (citované z uznesenia), že pojem „škoda“ použitý v zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je

ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (materiálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej unijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1. Krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti a škodu a 2. tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.“

40. S prihliadnutím na všetky vyššie uvedené dôvody odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti ako vecne správny.

41. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. Žalobcovia v 2. až 6. rade boli v odvolacom konaní plne úspešní, preto im bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, t.j. vo výške 100 %. O trovách odvolacieho konania vo vzťahu žalobcu v 1. rade a žalovaného bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 C.s.p., §256 C.s.p., keďže k zastaveniu konania došlo z dôvodu, ktorý nezavinila ani jedna zo strán sporu, odvolací súd rozhodol, že stranám sporu nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v súlade s § 262 ods. 2 C.s.p. osobitným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

42. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).